

NORGES HØYESTERETT

Den 21. januar 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Kallerud, Bergh og Høgetveit Berg i

HR-2022-181-U, (sak nr. 21-149442STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Inge Erlend Grøndalen)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder urettmessig mottak av dagpenger og reiser spørsmål om grensdragningen mellom grovt og simpelt trygdebedrageri.
- (2) A ble 1. juni 2021 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 372, jf. § 371 bokstav a – grovt bedrageri. Grunnlaget for bedrageritiltalen er angitt slik:

"I perioden 9. januar 2019 til 10. februar 2020 innleverte hun elektroniske meldekort til Meldekortsentralen og unnlot å føre timer som var faktisk arbeidet hos 2rve AS avd. Oppdal. Opplysningene på meldekortene dannet grunnlag for automatisk beregning og urettmessig utbetaling av til sammen kroner 143 924,-. Handlingen medførte tap eller fare for tap for NAV."
- (3) Tiltalen omfattet også overtredelse av straffeloven § 221 ved at A hadde gitt uriktige opplysninger til trygdemyndighetene i forbindelse med bedrageriet.
- (4) Østre Innlandet tingrett domfelte 29. juni 2021 A i samsvar med tiltalen til fengsel i 50 dager. Eidsivating lagmannsrett forkastet 22. september 2021 As anke.
- (5) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen. Hun anfører at beløpsgrensen for betydelig økonomisk skade er høyere enn det lagmannsretten har lagt til grunn, og at bedrageriet derfor ikke er grovt.
- (6) *Påtalemyndigheten* har gjort gjeldende at bedrageriets varighet og art tilsier at det er grovt selv om beløpet er lavere enn 1,5 G på gjerningstidspunktet, som Høyesterett satte som grense for "betydelig økonomisk skade" i HR-2021-2580-A.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken har vært stanset i påvente av dom i HR-2021-2580-A som fastsetter en veiledende grense for momentet "betydelig økonomisk

skade" i straffeloven § 372 bokstav a. Anken kan avgjøres uten ankeforhandling når ankeutvalget enstemmig finner det klart at lagmannsrettens dom helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.

- (8) Det fremgår av lagmannsrettens dom at "[i] vår sak har momentet i straffeloven § 372 bokstav a om "betydelig økonomisk skade" stor betydning, og spørsmålet er om kr. 143.924, bedømt etter pengeverdien fra januar 2019 til februar 2020, utgjorde en slik skade". Etter en omfattende drøftelse av de rettskilder som forelå da lagmannsretten avsa dom, kom retten til at "grensen går på noe over kr. 100.000". Retten føyer til at den ikke er "uenig i at det de lege ferenda kan være grunn til å oppjustere grensen mellom simpelt og grovt bedrageri".
- (9) Ved Høyesteretts dom HR-2021-2580-A ble den veiledende terskelen for "betydelig økonomisk skade" justert til "halvannen ganger grunnbeløpet på handlingstiden", se avsnitt 55.
- (10) Domfellelsen i saken her gjelder urettmessig utbetaling av 143 924 kroner i dagpenger i perioden 9. januar 2019 til 10. februar 2020. I den perioden bedrageriene fant sted var halvannen ganger grunnbeløpet noe over dette beløpet. Lagmannsretten har dermed tatt utgangspunkt i et for lavt beløp ved vurderingen av om bedrageriet skal bedømmes som grovt.
- (11) I avsnitt 55 i HR-2021-2580-A heter det avslutningsvis:
- "Det er likevel viktig å holde fast ved at bakgrunnen for sondringen mellom simpelt og grovt bedrageri er å skille de mer alvorlige forholdene fra de mindre alvorlige. I denne sammenheng er den økonomiske skaden fortsatt bare et utgangspunkt ved den helhetlige vurderingen som loven gir anvisning på."
- (12) Lagmannsretten har i tråd med dette korrekt tatt i betraktning at det må foretas en samlet vurdering hvor også andre momenter enn beløpets størrelse har betydning. Men retten har som nevnt tillagt bedrageriets omfang "stor betydning" ved avgjørelsen av at bedrageriet er grovt. Lagmannsrettens dom bør etter dette oppheves slik at retten kan foreta en ny vurdering av om bedrageriet er grovt med utgangspunkt i den justerte beløpsgrensen.
- (13) Opphevingen begrenses til å gjelde lagmannsrettens dom, jf. straffeprosessloven § 347 første ledd, slik at lagmannsretten selv tar stilling til om det er nødvendig med ny muntlig ankeforhandling.
- (14) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom oppheves.

Espen Bergh
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)